Den helt unika men ömtåliga tron - Del 1: ”Det står skrivet”

Spara som PDF

Denna text och inspelning tillkom utifrån en bibelstudiehelg som Pingstförsamlingen i Munka-Ljungby anordnade den 3-4 maj 2025, och där jag (Lennart) talade. Temat för helgen var *Den helt unika men ömtåliga tron.* Detta är del 1 av 4 delar.

Vill du lyssna till innehållet i denna text kan du göra det via spelaren nedan, alternativt i en lite bättre spelare i media.bibelfokus.se

Del 1:

Klicka på denna länk för att lyssna om du inte ser en spelare ovan eller högerklicka för att ladda hem ljudfilen (mp3).

Det står skrivet

Cirka 40 gånger står så här i Bibeln: ”*Det står skrivet*” (lite beroende på vilken översättning man läser). Jesus använde själv detta uttryck många gånger. Så denna första del handlar just mycket om *Ordet, Gud Ord, Bibeln*, för det är viktigt att ha fötterna i Ordet när man tar sats för att fundera kring olika läror och företeelser inom tron och kristenheten.

Varför skall man bli och vara kristen?

Om man tittar runt på olika församlingars hemsidor idag, då är det intressant att se vad de har skrivit om sin verksamhet, om visioner och tron. Tyvärr har det blivit mer och mer fokus på livet här och nu, på välbefinnande och på andra världsliga frågor. Man skriver att kulturen är viktig. Man skriver om jämlikhet, rättvisa och socialt ansvar. Man har satsat på *Fairtrade* och rättvisemärkta varor.

Man skriver även om att vi skall bli starka och rustade med andliga vapen för att gå ut i andligt strid. Och i Svenska Kyrkan har man satsat på miljö- och hållbarhetsfrågor. De arbetar även med miljödiplomering och hbtq-certifiering, och de har utarbetat och antagit en färdplan för klimatet.

Allt detta behöver inte vara oviktiga saker, men det fick mig att tänka på vad som är den absolut främsta meningen med den kristna tron och vad som skall vara vår viktigaste verksamhet. Varför skall man bli och förbli kristen? Vad innebär det att bli frälst? Vad är det man blir frälst ifrån – och till? Och vad är vårt absolut främsta uppdrag som kristna och församling?

Skall man bli kristen för att må bättre och att livet skall bli roligare? Är det för att vi skall bli bekräftade och sedda? Är det för att vi skall förverkliga oss själva och kunna uppnå de mål vi har i livet? Är det för att vi skall bli starka och framgångsrika? Är det vad Jesus vill hjälpa oss med? Dog Jesus på korset för att vi skulle få ett bättre liv här och nu? Många tror att det kristna livet handlar om sådana här saker, och många som vittnar om sin kristna tro nämner sådant här. Även jag gjorde det när jag var ny i tron, men så småningom lärde jag mig att detta inte är helt rätt. Vad är det då den kristna tron handlar om i grunden? Detta bibelord ger oss svar på den frågan:

> Joh 3:16: ”Ty så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son, **för att** den som tror på honom inte skall gå förlorad utan **ha evigt liv**.”

Här har vi hela den grundläggande avsikten med den kristna tron i en enda mening: försoning med Gud tack vare Jesu gärning på korset OCH ett evigt liv för att han älskar oss – OM vi accepterar denna inbjudan till försoning. Det är i huvudsak vad den kristna tron går ut på. Och när vi väl har blivit kristna, då är vi kallade till lärjungaskap, och i lärjungaskapet har vi uppdraget att föra ut tron på honom till andra. Det blir då vår viktigaste verksamhet. Sedan är det självklart så, att när vi blir försonade med Gud och får förlåtelse för allt dumt vi gjort under vårt liv, samt förstår vad Gud ger oss via hans evangelium, då kan vi få en inre frid, tacksamhet och glädje som gör livet mycket ljuvligare att leva! Det är en stor bonus med evangeliet och frälsningen! Så utifrån det jag nämnt här har många kristna glädjesånger kommit till, särskilt förr i tiden.

Och personligen tänker jag även så här när det gäller orsaken till att jag är kristen: Gud är ju GUD! Han är den ENDE Guden och den som skapat allt och upprätthåller allt. Han är Sanningen med stort ”S” och han står för allt som är sant, rätt och gott. Så varför skulle jag inte vilja ha gemenskap med honom redan

här och nu? Han vill ju ha det med mig! Men man måste komma ihåg att HAN är Gud och jag är bara en människa. Så jag böjer mig gärna inför honom i beundran och ödmjukhet. Salomo skrev det nedan som jag tycker säger oss något om förhållandet till Gud; det handlar om ödmjukhet helt enkelt:

> Pred 5:1: ”Var inte för snar med din mun och låt inte ditt hjärta förhasta sig med att uttala något ord inför Gud. Ty Gud är i himlen och du är på jorden. Låt därför dina ord vara få.”

Hur blir man kristen?

Hur kommer man då till tro och blir lovad ett evigt liv? Ibland kan det verka som att det räcker med en handuppräckning, eller att man går någon särskild kurs, osv. Men det är djupare saker inblandade när en människa kommer till en **frälsande** kristen tro:

> Joh 14:6: ”Jesus sade: ’Jag är vägen och sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig.’ ”

Den kristna tron handlar alltså främst om att vi kan få evigt liv, och det eviga livet finns hos Fadern. Vägen dit går då via Jesus, och **det finns ingen annan väg än genom honom**! Vi måste alltså få grepp om vem Jesus är och vad han står för. Vi förstår det även ifrån detta bibelord:

> Joh 3:36: ”Den som tror på Sonen [Jesus] HAR evigt liv.”

Observera här att vi HAR evigt liv om vi tror på Jesus; vi har då redan fått det eviga livet ”insatt på vårt konto” – kan man säga. Detta eviga liv får vi ”plocka ut” den dag då Jesus kommer tillbaka. Men tron måste så klart vara den bibelförankrade om vi skall få det eviga livet ”insatt på kontot”.

Om nu Jesus är vägen till Fadern och vi får evigt liv genom att tro på Jesus, ja, då måste vi så klart lära känna Jesus om vi vill ha detta eviga liv tillsammans med honom. Men hur lär vi då känna Jesus? Hur kommer vi i kontakt med honom, han som också är Sanningen? Ja, det kan vi nog förstå utifrån dessa bibelord där bl.a. Jesus själv talar:

> Luk 24:44: ”Detta är vad jag sade till er, medan jag ännu var hos er: Allt måste uppfyllas **som är skrivet om mig** i Mose lag, hos profeterna och i psalmerna."
>
> Joh 5:46: ”Om ni trodde Mose, skulle ni tro på mig, ty **om mig har han skrivit**.”
>
> Joh 1:45: ”**Den som Mose har skrivit om** i lagen och **som profeterna har skrivit om**, honom har vi funnit, Jesus, Josefs son, från Nasaret.”
>
> Joh 15:26: ”När Hjälparen kommer, som jag skall sända er från Fadern, sanningens Ande, som utgår från Fadern, då **skall han vittna om mig** .”

Alltså är det främst via Guds Ord, Bibeln, som vi lär känna Jesus: vem han är, hur han är, vad han vill, osv. Men vi måste läsa Bibeln på rätt sätt, inte som LAG om vad JAG skall göra, utan istället för att just lära känna Jesus Kristus. Läser vi Bibeln som LAG så ger det inte liv. Men läser vi för att lära känna Gud/Jesus – med den Helige Andes hjälp – då kommer vi också allt närmare honom. Jag tycker att det är vad detta bibelord säger oss:

> 2 Kor 3:6: ”Han har gjort oss dugliga till att vara tjänare åt ett nytt förbund, som inte är bokstavens utan Andens. Ty bokstaven dödar, men Anden ger liv.”

Det är Guds Ande som gör Bibelns texter levande så att vi förstår dem på rätt sätt och lär känna Jesus allt mer; det är så som Bibelns texter ger liv. Men de skriftlärda och fariséerna på Jesu tid trodde att de kunde få evigt liv genom att plugga in allt som stod i Skrifterna med fokus på vad de SJÄLVA skulle göra och inte göra. Men då hade de alltså sig själva i fokus och inte Messias, och då funkar det inte. Vi ser detta i vad Jesus sa till sådana personer:

> Joh 5:39-40: ”Ni forskar i Skrifterna, därför att ni tror att ni har evigt liv i dem, och det är dessa som vittnar om mig. Men ni vill inte komma till mig för att få liv.”

Gud ser så klart in i en människas hjärta vad det är som hon ytterst önskar och söker. Och om en människa längtar efter Gud, om hon är beredd att omvända sig, då kan han locka henne till Bibeln och Jesus. Det är också en grundförutsättning

för att en människa skall kunna komma till tro.

> Joh 6:44: ”Ingen kan komma till mig [Jesus], om inte Fadern som har sänt mig **drar** honom”

Om Fadern **inte** drar i en människa, då kan vi utifrån detta bibelord förstå att det är lönlöst att försöka övertyga henne, det blir som Jesus sa, att ”kasta pärlor för svinen”. Nu vet vi så klart inte alltid **om** och **när** Fadern drar i någon, så vi skall vara ödmjuka inför detta och förtrösta på att Gud skall leda oss.

Så Bibeln handlar alltså inte primärt om oss eller om vad vi skall göra – eller inte göra. Men att läsa Bibeln för att lära känna Jesus, och att bli kvar i den kunskap som vi får om honom och vägen till Fadern, är alltså av absolut största vikt. Den vägen går jag igenom i del 3 av detta samlade bibelstudium. Där handlar det om evangeliet, omvändelsen, att tacka ja till Guds erbjudande om försoning och evigt liv, om barnaskapet, m.m.

Men jag vill redan här poängtera att vi **inte** blir frälsta för att vi har rätt kunskaper och rätt åsikter om den kristna tron. Vi blir inte heller frälsta av vår tro, vi blir frälsta **av Gud och hans nåd och inget annat!** Men det är via tron som vi får del av nåden. Men tron får inte bli en prestation! För att tron skall komma i funktion behövs visserligen ett visst mått av kunskap, en kunskap som Gud ger liv och liksom tillför en uppenbarelse över. Men människan kan inte ta sig, eller läsa sig till en frälsning på egen hand, Gud måste vara med i hela processen; han måste **dra** i människan. Tron blir då som en dörr in till nådens rike där vi ÄR frälsta. Men det är inte oviktigt med vissa grundkunskaper om den sanna kristna tron, och i vissa fall även ha kunskaper om villoläror för att inte hamna fel eller leda andra fel – vilket vore minst lika förödande!

Var på din vakt!

Men ska vi inte få det bra då om vi blir kristna? Vi är inte utlovade framgång eller rikedom, men vi är utlovade en försmak av det som kommer i nästa liv, och det får vi främst genom att vi får del av den Helige Ande. Men Jesus har också sagt att vi måste vara beredda på motgångar, förföljelser och även att vi kommer att möta falska profeter och villolärare. Därför behöver vi inte bara sätta oss in i vad evangeliet innebär, vi måste också göra oss beredda på att avslöja villoläror så att vi inte hamnar på en annan väg än Guds väg, eller leder andra dit. Jesus sa ju:

> Matt 24:4: ”**Se till** att ingen bedrar er.”

Alltså måste VI se till att vi inte blir lurade. Detta glömmer många, och då är man ett lättare byte för djävulen som ständigt arbetar med att bedra människor och hindra dem att hitta Vägen med stort V – och från att bli kvar där. Du minns säkert detta bibelord:

> 1 Pet 5:8: ”Var nyktra och vaksamma. Er motståndare djävulen går omkring som ett rytande lejon och söker efter vem han skall sluka.”

Och djävulen gör detta genom sina egna ”profeter”:

> Matt 24:11: ”Många falska profeter skall träda fram och bedra många.”

Eftersom jag kommer att gå in på villoläror längre fram (i del 2 av detta bibelstudium) så vill jag redan här göra dig uppmärksam på ett känt bibelord som handlar just om att vara vaksam:

> 1 Tess 5:20-22: ”Förakta inte profetior, men pröva allt, behåll det goda, och håll er borta från allt slags ont.”

En del tolkar detta som att man gärna får *pröva på* allt och behålla det som man tyckte var bra i t.ex. en profetia eller någon särskild undervisning. Alltså plocka russin ur en kaka som kanske är ohälsosam i övrigt. Men det är inte att tolka detta bibelord korrekt, eftersom det i den grekiska grundtexten är punkter inne i verserna. Dessutom kan ordet ”pröva” leda tanken fel. Det grekiska ordet är *dokimazete* vilket bör översättas med att *rannsaka*, eller att *examinera*. Och ”behåll det goda” bör översättas lite tydligare med att ”hålla fast vid det goda”. Därför ska vi läsa detta bibelord som fyra fristående uppmaningar:

> ”Förakta inte profetior. Rannsaka allt. Håll fast vid det goda. Håll er borta från allt slags ont.”

Det är alltså fyra **olika** uppmaningar här. Så utifrån detta kan vi säga att vi skall våga rannsaka och examinera allt som erbjuds oss i kristenheten. Och det var väl just detta som Jesus menade med bibelordet som vi läste nyss:

> Matt 24:4: ”**Se till** att ingen bedrar er.”

Han kunde lika gärna ha sagt: ”Rannsaka allt så att ingen bedrar er”. Så om vi nu skall se till att ingen bedrar oss, ja, då skall vi alltså rannsaka saker och ting, och våga vara kritiska. Och detta skall vi ha med oss här. Jag vill även peka på detta:

> Gal 1:10: ”Om jag fortfarande ville vara människor till lags, skulle jag inte vara Kristi tjänare.”

Det här betyder att vi måste våga vara obekväma om vi skall hålla oss till Bibeln och därmed Sanningen.

Vad definierar en sann kristen tro?

Jag har gått igenom vad som är meningen med den kristna tron. Vi kan även tänka på detta utifrån ett annat håll: Vad är det som *definierar* den sanna kristna tron? Om vi alltså skall rannsaka allt, vad skall vi då utgå ifrån? Vad skall vi testa saker och ting mot som vi ser, hör och upplever?

Kuva

Jo, det är självklart Bibeln, och Bibeln måste vara mätsnöret när vi rannsakar företeelser i kristenheten. Via Bibeln kan vi alltså lära känna Jesus Kristus som den han verkligen är. Det är i Bibeln vi får veta vad den frälsande tron handlar om: om evangeliet, om Jesu försoningsgärning, om hur vi kan få evigt liv, om hur det är tänkt att vi kristna skall leva, osv. I Bibeln kan vi även hitta uppmuntran, vägledning, tröst, varningar och tillrättavisning. Jag tror till och med att intellektet kan skärpas via daglig bibelläsning och bibelstudier, och även utveckla vårt språk – fast det är ju i sådant fall bara en bonus. Så det skrivna Ordet är otroligt viktigt! Det är grunden för en sann kristen tro!

Men ett sådant synsätt på Bibeln har inte alltid varit en självklarhet genom alla århundraden. Troheten till Bibeln har till och med varit motarbetad av den stora Kyrkan med stort K under långa tider. Människor brändes på bål för att de stod för en bibelförankrad tro. En del som försökte översätta Bibeln till ett lokalt språk dödades av Kyrkan – som bara tolererade sin Bibel på latin (kallad *Vulgata*). Men vid sidan av Kyrkan har det alltid funnits små grupper med bibeltroende

människor. Och i förföljelsetider samlades de i hemlighet i hemmen, i ladugårdar, ute i skogarna, osv. Dessa läsare hade förstått Ordets betydelse, och det var ofta bland dem som den sanna tron levde vidare genom historien. *Anabaptisterna* var t.ex. en sådan grupp – vågar jag nog påstå. De uppstod år 1525.

Idag blir i vart fall inte vi kristna i Sverige dödade om vi är bibeltroende, men vår tro kan bli kvävd av livets alla måsten och bekymmer som kommer som en följd av välfärd och rikedom. Och är vi bibeltroende, så kan vi bli föraktade och förlöjligade av en intellektuell elit som rör sig både i kristenheten och utanför. Så tar man till sig sådant, så kan bibeltroheten gå förlorad hos oss själva. En god bibelförankring kan även gå förlorad om det kommer in villoläror som antingen förvränger Bibelns budskap eller tar bort intresset för Bibeln. Spektakulära upplevelser och stormiga känslor kan vara en del av innehållet i sådana villoläror och som i sig också kan förföra så att bibeltroheten försvinner mer och mer.

Så en **sann** kristen tro kan varken utgå från känslor, upplevelser eller från eget tyckande. Vill man vara en sann kristen gäller det att förankra sin tro i Bibeln, annars kan livet som kristen snabbt glida iväg åt vilket håll som helst.

Ordet, Sanningen, Den objektiva tron

Vi skall här fundera lite mer kring Ordets betydelse och den sanning som Ordet/Bibeln står för:

> 1 Joh 1:1, 14: ”I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud… Och Ordet blev kött och bodde bland oss.”

Vi kan alltså se det som att Gamla testamentets Ord blev människa i Jesus Kristus. Och vi kan även tänka så här: att apostlarnas erfarenheter tillsammans med Jesus blev till orden i Nya Testamentet. Ordet blev till kött – alltså Jesus – som blev till ord – alltså Nya Testamentet. Ordet är därför Bibeln. Om vi tar bort något från Ordet så tar vi bort något från Jesus; det blir en annan Jesus. Om vi lägger till något så blir det också en annan Jesus. Bibeln står för en absolut sanning. Vi inte kan mixtra med Bibeln! Så man kan utifrån detta säga att den kristna tron är en *objektiv* sanning som är som den är, man kan inte ändra på den. Vi kan inte tycka hur som helst om det som Bibeln förmedlar!

> Ps 119:160: ”**Summan** av ditt ord är sanning”

Om nu summan av Guds Ord är sanning, då stämmer ju inte summan om vi tar bort något eller lägger till något för att det t.ex. inte passar oss. Ett ord från Paulus också:

> 2 Tim 3:16: ”**Hela** Skriften är utandad av Gud”

Det är alltså inte delar av Bibeln som Gud ligger bakom, det är HELA Skriften! Det är Bibeln som helhet som kan vägleda oss:

> Ps 119:105: ”Ditt ord är mina fötters lykta och ett ljus på min stig.”

Hur går det för oss om vi ändå plockar bort något från Guds Ord när det skall vara ett ljus på vår stig? Ja, då går vi troligen vilse, in i villoläror. Det blir som att rita om en karta och sedan försöka navigera efter den. Det funkar inte heller att lägga till saker på kartan som inte har där att göra.

Så Ordet är helt centralt i den kristna tron och Ordet är förkroppsligat i Jesus Kristus. Och tänk även på detta: apostlarna och de första kristna var redo att dö för troheten till Guds Ord! Det svider ju lite i skinnet att fråga sig om man är redo för något sådant själv…

Vi kan också säga att den kristna tron är *dogmatisk*, att det finns ett antal lärosatser och sanningar som Bibeln ger oss, som utgör hela grunden för vår kristna tro, och som vi inte får rubba på. Så vi måste rota oss i detta, att den kristna tron bygger på Ordet, och Ordet i dess djupare innebörd är Jesus Kristus, och även att lära känna Jesus. Utan orden skulle vi inte veta särskilt mycket om honom. Och därför kan inte en kristen tro vara grundad på egna åsikter, känslor eller på upplevelser.

Två tunga namn i Sveriges lilla teologiska ankdamm är Peter Halldorf och hans son Joel Halldorf. Joel skrev i en av sina böcker att språket svårligen kan beskriva Gud, att Gud är bortom orden. Det är ju helt fel! (Boken *Gud: jakten: existentiell svindel i det tjugoförsta århundradet,* s. 296) Och pappa Peter Halldorf lyfte i en recension av en annan bok fram tanken att *”Bibeln **inte** är grunden för en kristen tro”*. Det är ju också helt fel! (Tidskriften *Pilgrim*, nr 2 2024, s. 61). Det här är bara två exempel på hur Bibelns betydelse för vår kristna tro plockas ner allt oftare av en intellektuell elit – i kristenheten! Och tyvärr är detta två män som ofta får sticka fram näsan och berätta för Sverige om den kristna tron – ofta på sitt vilseledande sätt. Och det uppskattas! Det känns lite som om dessa två herrar är på krigsstigen mot Bibeln, och tyvärr har de många andra med sig i detta ”krig”.

Därför är det ännu viktigare idag att vi håller hårt i Bibelns vägledande undervisning; att Bibelns ord får vara ljuset på vår stig. Människan kan inte sätta sig över Guds Ord, för det vi tänker är inget i jämförelse med Guds tankar:

Jes 55:9: ”Mina tankar är inte era tankar, och era vägar är inte mina vägar, säger Herren. Nej, så mycket som himlen är högre än jorden, så mycket är mina vägar högre än era vägar och mina tankar högre än era tankar.”

Den subjektiva tron

Om nu Bibeln står för den objektiva tron, så måste vi se allt annat som en *subjektiv tro*, som något hemmasnickrat – eller bortasnickrat. Och tyvärr är det nog så, att vi väl alla läser Bibeln utifrån lite olika tolkningsmallar, eller med olika glasögon – som man brukar säga. Vanligen beror det på vilket sammanhang man vuxit upp i, vilken församling man tillhört en tid, eller vilka förkunnare man lyssnat mycket till. Det gör i så fall att vår tro inte är helt baserad på den objektiva sanning som Bibeln i grunden är. Så vi dras nog alla mer eller mindre med en subjektiv tro. Men målet måste så klart vara att vi mer och mer skall få grepp om och rota oss i den objektiva sanning som Gud via Bibeln vill ge oss. I detta kan vi som bibelläsare hjälpa varandra:

> Ef 4:11-13: ”Och han gav några till apostlar, andra till profeter, andra till evangelister och andra till herdar och lärare. De skulle utrusta de heliga till att utföra sin tjänst att bygga upp Kristi kropp, tills vi alla når fram till **enheten i tron och i kunskapen om Guds Son**”

En en **sann** enhet i tron kan bara byggas på den *objektiva* tro som Bibeln ger oss. Den *subjektiva* tron formas av egna andliga erfarenheter, upplevelser, känslor, tankar och åsikter, och av undervisning som inte är helt bibelförankrad. Med den subjektiva tron i bagaget så finns risken för att man öppnar sig allt mer för villoläror av olika slag; man överger lärjungaskapet hos Jesus till förmån för något man kan kalla *spiritualitet* – ett inte helt ovanligt ord i dagens kristenhet. Och idag bygger nästan all ekumenik på just en *subjektiv* tro, en *spiritualitet* som inte är helt rotad i Bibeln. Tyvärr är det så att de kristna rörelser som starkt betonat de andliga upplevelserna, på sikt öppnat upp för en glidning in i mystik, falsk karismatik eller annan upplevelsebaserad tro, som i sin tur öppnat upp för en osund ekumenik.

Frukten av sådant är att vi nu har en ekumenik som inte handlar om enhet kring Bibelns objektiva sanningar, och som breder ut sig mer och mer. Den

upplevelsebaserade tron – som mystik och falsk karismatik – är en slags grundförutsättning för ekumenik över gränser som Bibeln inte tillåter. Har man bara varit med om samma eller likande upplevelser, då kan man se varandra som syskon i tron; de bibelförankrade doktrinerna lägger man då åt sidan i sådana sammanhang.

Den ordlösa andligheten

Kuva

I del 2 av detta samlade bibelstudium skriver jag en hel del om s.k. ”kristen” mystik, men redan här kan jag säga något om den form av spiritualitet som vi kan kalla för ”den ordlösa andligheten”.

Under detta begrepp kan man främst sortera in just mystik, där man i tystnad, kontemplation och meditation söker sig inåt sig själv utmed en väg utan ord. Vanligen söker man uppnå ett *förändrat medvetandetillstånd.* Denna form av andlighet har **ingenting som helst** med sann kristen tro att göra, utan härstammar främst från österländska religioner och som spridits vidare via s.k. ökenfäder och mystiker som har rört sig i kristenheten. Även via vissa s.k. kyrkofäder.

Under den här ordlösa andligheten kan man även sortera in olika andliga övningar, som t.ex. pilgrimsfärder, vandring i labyrinter, rökelser, Tikva (som är en slags ”kristen” yoga) och i vissa fall ljuständning som ibland sker under tystnad inför olika målningar, statyer och ikoner.

Agape kontra eros

Du känner kanske till det grekiska ordet *agape*. När det i Bibeln t.ex. står att ”Gud är kärlek” (1 Joh 4:), då är det *agape* i den grekiska grundtexten som översatts med *kärlek*. Människors kärlek är inte agape; det är enbart Guds kärlek som ÄR agape. Agape är en förbehållslös kärlek utan någon kostnad, den kräver inget tillbaka, den är helt osjälvisk och självutgivande – precis sådan som Jesus var och är. Och när det står om den kärleksgemenskap som kännetecknade den första kristna församlingen så används det grekiska ordet *koinonia*. Den var – och skall vara – en gemenskap som bygger på just agape. I Första Johannesbrevet 4:19 så står det att *”Vi älskar därför att han först har älskat oss.”* Så skall vi kunna älska förbehållslöst och ha koinonia, då måste vi få del av Guds agape.

Det här med *eros* är inte lika vanligt att man pratar om i kristna sammanhang, men det är en viktig bit att känna till. Och för att vi bättre skall förstå vad som är snett i de olika villovägar som finns i kristenheten idag, då kan vi fundera lite mer kring dessa två begrepp: agape och eros.

Eros

Vad är då Eros för något? Jo, det är ett grekiskt ord som bl.a. handlar om den grekiska guden Eros. Men det är inte vad jag skall ta upp här. Eros används nämligen även som beskrivning på en *filosofi*, ett sätt att inrikta sitt liv, en *frälsningsväg* – kan man säga. En av Sveriges främsta teologer var Anders Nygren (1890–1978). Det var hans tankar om agape och eros som blev banbrytande för förståelsen av skillnaden mellan sann kristen tro och andra trosinriktningar.

Ordet *eros* förekommer inte alls i Nya testamentets grundtext, och det är säkert ett medvetet val från dem som skrev det. I grekisk filosofi och bland mystiker handlar eros om en **helt annan** frälsningsväg än den som Bibeln ger. Eros har i detta sammanhang inget med erotik att göra utan det handlar om ett andligt *uppstigande* mot högre nivåer av andlighet. Ofta handlar eros om att uppnå en egen gudomlighet, att själv bli gudomlig genom att hitta den ”gudomliga gnistan” inom sig själv, att bli ett med Gud, att komma upp på Guds heliga nivå. Man kan även kalla detta för att nå den högsta nivån av *upplysning*. Så i en sådan här filosofi blir det ju lätt ett A- och B-lag; de pålästa står högst i rang.

Eros-vägen går framför allt via människans inre när det gäller mystiken. Det här är kärnan i grekisk filosofi och i österländska religioner. Detta andliga *uppstigande* gav Platon namnet *Den himmelska eros*. Denna ”himmelska eros” handlar då om att människan genom olika riter, meditation, kontemplation, reningar, extas, övningar, gärningar, osv, skall uppnå rening från det sinnliga, man skall uppnå en egen gudomlighet och återförenas med det himmelska och gudomliga. Man stiger **upp** till det gudomliga. En del i detta uppstigande kan

också vara att få del av en exklusiv och hemlig kunskap, eller *esoterisk* kunskap – som det ofta kallas i hemliga sällskap och i sekter.

Eros står helt klart för en självcentrerad andlighet och därför kan man identifiera eros även i ”kristna” sammanhang där *Jaget* är i centrum, där det handlar mycket om att förverkliga sig själv och vinna fördelar inom olika områden. I den amerikanska kristenheten pratas det inte sällan om ”self esteem” som vi kanske kan översätta med ”självkänsla” eller ”självförverkligande”. Vi har fått hit mycket av den undervisningen också, men den är alltså helt i linje med eros. Och eros-vägen hittar vi även där den kristna tron blivit baserad på laggärningar.

Det är alltså viktigt att förstå att eros **inte** har något som helst att göra med en sann kristen tro. Så man kan säga att eros är grundbulten i de flesta andliga företeelser och trosuppfattningar utanför den sanna kristna tron. Eros är en begärande, egocentrisk kärlek, och ett egocentriskt strävande. Eros är Jag- och upplevelseorienterad och ibland en ordlös andlighet till skillnad från en sann kristen tro som helt lutar sig mot Ordet, Bibeln. Man kan även uttrycka det som att eros handlar om en *andlig evolution*. Och eros-vägen är därför en av de värsta konkurrenterna till den sanna kristna tron och därmed till agape.

Jag nämnde Joel Halldorf tidigare och en av hans böcker. I den citerar han en tidig mystiker som hette *Dionysios Areopagiten*, och citatet han drar är: *”Gud är eros”*! Det är ju ett häpnadsväckande uttalande och tvärt emot Bibelns budskap! Gud är ju Agape! Martin Luther sa därför att man skall avsky Dionysios skrifter så som pesten, men det gör alltså inte Joel Halldorf, och inte heller hans pappa Peter Halldorf. Peter menar att varje människa är god innerst inne – i motsats till vad Jesus sa om människan (Mark 7:21) – och så säger Peter Halldorf att varje människa ändå måste tvättas ren från synden. Och så säger han att den längtan som människan har efter att bli ren från denna synd, **den är eros!** (Christer Svensson - *Vägval* s. 118). Frank Mangs myntade begreppet ”religiösa pratmakare”, och det platsar väl bra in här.

Agape

Gud är kärlek, och beskrivs alltså med det grekiska ordet *agape*: Gud är Agape! Det finns inga andra ord för denna höga, rena, förbehållslösa, fria, självutgivande kärlek. Det är egentligen inte en egenskap hos Gud, utan han ÄR agape. Och ser man på agape i förhållande till eros så är agape Guds-centrerad, medan eros är JAG-centrerad. Denna agapekärlek är helt unik för sann kristen tro; den finns ingen annanstans!

Människan har ingen egen agape, och hon kan inte heller själv ta initiativet eller sträcka sig efter Gud och hans agape. Agape kommer enbart ovanifrån, den är helt orienterat utifrån Gud. Och för att visa på denna omotiverade kärlek utväljer Gud vanligen det svaga och ringa, och frälser syndare. Det gör att agape kommer i strid med mänskliga ideal som vanligen upphöjer det visa, kloka, starka, rika, självtillräckliga, självrättfärdiga, osv. Så agape går i motsatt riktning jämfört med all annan kärlek. Människans egen kärlek har egentligen inga av de kännetecken som är utmärkande för Guds agape. Människans kärlek har istället alltid ett motiv; den söker vanligen en belöning i olika former.

Men genom tron kan vi kristna stå som mottagare av Guds agape genom att hans Helige Ande tar sin boning i oss. Vi blir då **kanaler** för agapekärleken ut till våra medmänniskor. Det är alltså ett kärleksflöde som utgår från Gud. Vi kan också säga så här, att där Guds agape flödar fram, DÄR är Guds rike! Nåd, empati, barmhärtighet, osjälviskhet och givmildhet kan vara tecken på att Guds agape flödar fram bland kristna.

> Joh 7:38: ”Den som tror på mig, som Skriften säger, ur hans innersta ska strömmar av levande vatten flyta fram.”
>
> 1 Joh 4:19: ”Vi älskar därför att han först har älskat oss.”

Agape ser vi i Guds förbehållslösa kärlek när han kommer ner till oss syndare i mänsklig gestalt och dör för oss på korset medan vi ÄNNU är syndare! HAN tar initiativet och drar oss till sig. Det är inte vi som först söker Gud, utan det är han som inleder processen. Jag tar denna bibelvers igen:

> Joh 6:44: ”Ingen kan komma till mig [Jesus], om inte Fadern som har sänt mig drar honom”

Så i Jesu försoningsgärning och liv visar sig Guds agape som allra tydligast. Och **i den stund** vi tackar ja till Guds erbjudande om försoning i Jesus Kristus, då är den brutna relationen med Gud återupprättad – **direkt!** Vi behöver inte kämpande ta oss upp till Gud. Vi behöver inte göra något i egen kraft. Gud kommer ner till vår situation och löser våra problem i en fri och självutgivande kärlek. Och Gud tar sin boning i oss medan vi **fortfarande** är syndare. Och vi blir Guds barn direkt i den stund när vi omvänder oss till honom! Att bli ett Guds barn är alltså inte ett mål som vi kristna skall sträva efter, utan vi kan bli det **direkt**! **DET ÄR AGAPE!**

Så eros och agape är två helt och hållet skilda vägar, två helt olika livsinriktningar som ligger i strid med varandra. Eros vinner genom att vädja till människans begär. Agape vinner med en spontan, utgivande, förbehållslös och självuppoffrande kärlek.

När Jesus talar om den yttersta tiden och säger att kärleken kommer att kallna hos de flesta i Matt 24:12, då är det agape han talar om – det ser man i den grekiska grundtexten. Alltså är det kristna som avfaller ifrån tron som den versen avser; det blir med andra ord ett stort avfall i kristenheten i den yttersta tiden – det går jag in på ordentligt i del 2.

Här är några jämförelser mellan agape och eros:

Eros är:

• en annan frälsningsväg än Bibelns

• en begärande kärlek

• ett strävande/uppåtstigande till högre andliga nivåer

• en väg till självförgudning

• prestations- och Jag-centrerad

• metodorienterad

Agape:

• Gud ÄR Agape

• är Guds höga, rena, förbehållslösa, fria, självutgivande kärlek

• är Guds-centrerad

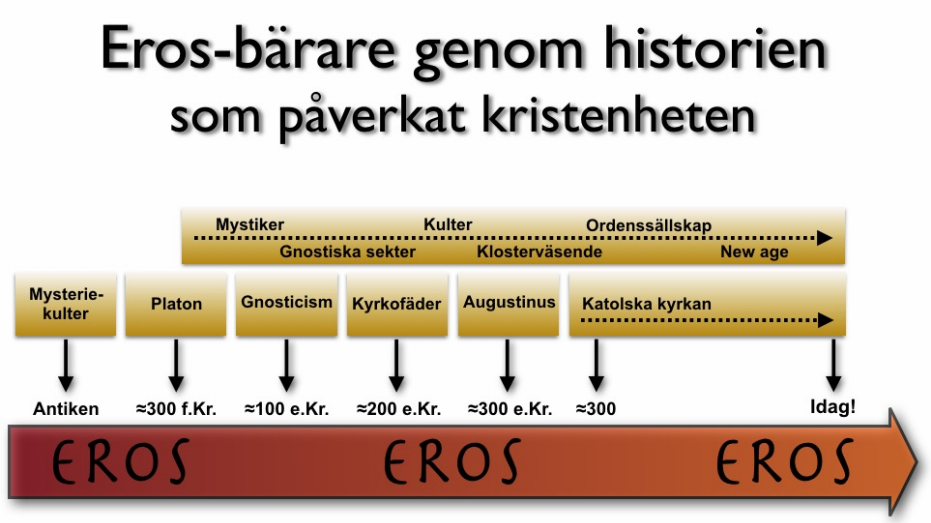
• kommer enbart uppifrån, från Gud

• helt unik för Bibelns Gud

Som du ser i dessa jämförelser kan man använda agape och eros när man skall rannsaka läror och sammanhang. Är det eros-tendenser man ser eller är det den fria, självutgivande och uppoffrande agape man ser?

Till sist: Vilka är det då som framför allt stått för eros-andligheten i historien?

Vilka är de som fört den vidare? Det hoppas jag bilden nedan förklarar (klicka på bilden för större bild):

På slutet skulle jag kunna fylla på med kristna sekter och villfarna kristna sammanhang.

/Lennart

TILL DEL 2: “*Det Stora Avfallet*” -→

Läs vidare i annat material i BibelFokus:

- Vilka är Guds barn och deras syskon i tron?
- Bibeln – Den Heliga Skrift
- Ingen är som Jesus Kristus! Inget kan jämföras med hans agapekärlek!
- Är inte ”Tikva” ännu ett tecken på avfall i kristenheten?